

**การวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9
STRATEGIC PLANNING OF ADMINISTRATOR AND SCHOOL EFFECTIVENESS
UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 9**

พัชรพร ร่วมรักษ์¹

PATCHARAPORN ROUMRAK

นุชนรา รัตนศิริประภา²

NUCHNARA RATTANASIRAPRAPH

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 2) ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำนวน 51 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน 1 คน และครู 2 คน รวม 204 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์ตามแนวคิดของกลิกแมน กอร์ดอน และรอสกอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross-Gordon) และประสิทธิผลของสถานศึกษาตามแนวคิดของครีทเนอร์และคินิคกี (Kreitner and Kinicki) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า

1. การวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร การออกแบบแผนปฏิบัติการ การสร้างนโยบาย การกำหนดพันธกิจ การกำหนดเป้าประสงค์หลัก การกำหนดปรัชญาขององค์กร การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายใน การพัฒนาและวิเคราะห์กลยุทธ์ทางเลือก และการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอก

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่ามัธยเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ การได้มาซึ่งทรัพยากร การบรรลุวัตถุประสงค์ การเลือกกลยุทธ์สร้างความพึงพอใจ และกระบวนการจัดการภายใน

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

3. การวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 9 มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Abstract

The purposes of this research were to determine 1) the strategic planning of administrator under The Secondary Educational Service Area Office 9 2) the school effectiveness under The Secondary Educational Service Area Office 9 and 3) the relation between the strategic planning of administrator and school effectiveness under The Secondary Educational Service Area Office 9. The samples were 51 secondary schools under The Secondary Educational Service Area Office 9. The 4 respondents in each school were; a director, a deputy director or a representative and two teachers, total of 204 respondents. The research instrument was a questionnaire about strategic planning based on Glickman, Gordon and Ross-Gordon's concept and school effectiveness based on Kreitner and Kinicki's concept. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and Pearson's product-moment correlation coefficient.

The research findings revealed that:

1. The strategic planning of administrator under The Secondary Educational Service Area Office 9 as a whole and in every aspect were at a high level. As ranking by arithmetic mean from the highest to the lowest were; Identify the organization's vision, Design action plans, Formulate policies, Identify the organization's mission, State objectives, Identify common beliefs, Conduct internal analysis, Develop and analysis alternative strategies and Conduct external analysis.

2. The school effectiveness under The Secondary Educational Service Area Office 9 as a whole and in every aspect were at a high level. As ranking by arithmetic mean from the highest to the lowest were; Resource acquisition, Goal accomplishment, Strategic constituencies satisfaction and Internal process.

3. The relation between the strategic planning of administrator and school effectiveness under The Secondary Educational Service Area Office 9 was associated with statistically significant at the 0.01 level.

บทนำ

ในยุคที่โลกก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็น
ศตวรรษแห่งการเชื่อมโยงประเทศต่างๆ ให้ใกล้ชิดกัน
มากยิ่งขึ้น และก้าวสู่ระบบหนึ่งเดียวกันตามที่เรียกว่า
โลกาภิวัตน์ (Globalization) นับได้ว่าเป็นกระแสหลัก
ของโลกแห่งยุคปัจจุบัน ได้เร่งให้ประเทศกำลังพัฒนา

ทั้งหลายหันมาตื่นตัวมากยิ่งขึ้น โดยมีเป้าหมายเดียวกัน
คือ เพื่อการพัฒนาประเทศตามแม่แบบแห่งการพัฒนา
ของสังคมโลกปัจจุบัน และเตรียมความพร้อมทั้งการ
พัฒนาภายในและเตรียมรับมือกับการมีส่วนร่วมในการ
กำหนดกระแสโลกดังกล่าว (ชัยยุทธ์ ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์:
2543, 162-164.) ประเทศไทยในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของ

สังคมโลกวันนี้ไม่พ้นจากการต้องเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงนี้เช่นกัน ในปี พ.ศ. 2560 รัฐบาลไทยได้กำหนดกรอบการดำเนินงานเพื่อผลักดันให้ประเทศเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม โดยการนำความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมมาขับเคลื่อนในการผลักดันการเติบโตทางเศรษฐกิจให้อยู่ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้สูง โดยผ่านทางโครงการต่างๆ ที่รัฐบาลผลักดันออกมา อีกทั้งในปัจจุบันสังคมไทยก้าวเข้าสู่โลกยุคดิจิทัลอย่างเต็มตัว ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจ สังคม ล้วนดำเนินไปอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันสูง การเข้าถึงแหล่งข้อมูลปริมาณมหาศาลผ่านโลกออนไลน์มากขึ้น ส่งผลให้คุณลักษณะของเด็กไทยเปลี่ยนไป ด้านการศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการตื่นตัวเพื่อขนานรับกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดทำกรอบทิศทางการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2574 ขึ้นถือได้ว่าเป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว 15 ปี โดยให้ความสำคัญสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) โดยมีเป้าหมายที่เน้นการประกันโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และการศึกษาเพื่อการมีงานทำและสร้างงานได้ ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งมีความเป็นพลวัตภายใต้สังคมแห่งปัญญา (Wisdom-Based Society) สังคมแห่งการเรียนรู้ (Lifelong Learning Society) และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Supportive Learning Environment) และภายใต้รูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552–2561) ซึ่งเป็นการปฏิรูปการศึกษาและเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยประเด็นปัญหาหลักในการศึกษาและการเรียนรู้ที่ยึดโยงกัน และเน้นการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบ มิใช่เพียงจุดใดจุด

หนึ่งแยกจากกัน ตั้งแต่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคนไทยยุคใหม่ ปรับกระบวนการทัศน์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ และปรับระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ คล่องตัว เพิ่มโอกาสทางการศึกษา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ ในงานนี้จำเป็นต้องมีกลไกหรือหน่วยงานที่วิเคราะห์ปัญหาของระบบการศึกษาและเรียนรู้ เชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม กฎหมาย ฯลฯ ของประเทศ และเสนอแนวทางปฏิรูประบบอย่างเป็นขั้นตอน โดยกำหนดประเด็นสำคัญของระบบการศึกษาและเรียนรู้ที่ต้องปฏิรูปอย่างเร่งด่วน กำหนดการพัฒนากระบวนการศึกษา 4 ประการ โดยมีการพัฒนาในด้านคุณภาพคนไทยยุคใหม่ ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ การพัฒนาในด้านคุณภาพครูยุคใหม่ที่เป็นผู้เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การพัฒนาในด้านคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการพัฒนาในด้านคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ที่มีมุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา:2552,13-31.) การปฏิรูปการศึกษามุ่งให้เกิดคุณภาพทั้งในด้านผลผลิต กระบวนการจัดการ และปัจจัยต่างๆ โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาพัฒนาทั้งระบบ (Whole School Approach: WSA) บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้น เป็นสิ่งจำเป็นและเป็นพื้นฐานในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาระดับต่างๆ ซึ่งต้องใช้ทักษะที่จำเป็นโดยเฉพาะทักษะด้านการวางแผน การวางแผนในระดับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีการพัฒนารูปแบบการวางแผนมาตามลำดับโดยเริ่มจากการให้

สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนกลยุทธ์ ซึ่งในแต่ละแผนมีกระบวนการวางแผนที่มีจุดเน้นแตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแผนกลยุทธ์ซึ่งเป็นแผนที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดมีการจัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อใช้ในการบริหารกิจการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้แนบนโยบายการจัดทำแผนกลยุทธ์ดังกล่าวมาดำเนินการ โดยมอบหมายให้สถานศึกษาในสังกัดซึ่งประกอบด้วยสถานศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี และสถานศึกษาในจังหวัดนครปฐมมีการดำเนินการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษา และการที่จะยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา

ปัญหาของการวิจัย

ด้านการวางแผนกลยุทธ์ พบว่า จากรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาโดยการนำผลการทดสอบและประเมินคุณภาพนักเรียน ปีการศึกษา 2558 ทั้งในระดับชาติ และระดับเขตพื้นที่ไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลถึงตัวผู้เรียนและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา และการกำกับดูแลแนวทางการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้เป็นไปตามจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สำคัญคือ เพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนใน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชา ได้แก่ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) จำเป็นต้องต้องวิเคราะห์ผลจากการประเมิน จัดทำเป็น

แผนการยกระดับคุณภาพการศึกษาในทุกระดับ ตั้งแต่ตัวผู้เรียนรายบุคคล สภาพการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา สภาพปัญหาและความต้องการ บริบทในการบริหารจัดการ การกำกับดูแลการจัดการเรียนการสอนของเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีจุดเน้นในการพัฒนาระดับสถานศึกษา คือ ให้กำหนดแผนงาน มาตรการ แนวทาง และวิธีการพัฒนา เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์

ด้านประสิทธิผลของสถานศึกษา พบว่า การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายหลักของระบบการจัดการศึกษาของชาติแต่เนื่องจากสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากกระบวนการในการบริหารจัดการต่างๆ จึงจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ แต่จากผลการวิจัย พบว่า การเข้าสอนของครูนั้นร้อยละ 47.60 ไม่สามารถเข้าสอนได้ครบทุกคาบ อีกทั้งครูมีภาระงานสอนเฉลี่ยประมาณ 22 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และได้สอนกิจกรรมเสริมทั้งลูกเสือ-เนตรนารี กิจกรรมแนะแนว ครูมีภาระงานด้านธุรการ เช่น ทำการเงิน พัสดุ ทำข้อมูล และทำหน้าที่ครูประจำชั้นเฉลี่ยคนละ 1.5 ตำแหน่ง (สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา: 2550, 32.) ส่งผลถึงการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษาที่ผ่านมา มา ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ร่วมกับสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 61 แห่ง พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ใน 5 วิชาหลักระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2555-2558 มีแนวโน้มคะแนนเฉลี่ยลดลง และผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 พบว่ามีสถานศึกษาที่ไม่ได้รับการรับรองคุณภาพ จำนวน 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6.56 และเป็นสถานศึกษาที่อยู่ในระดับพอใช้ จำนวน 3 แห่งที่ยังไม่ได้รับการรับรอง ซึ่งนับเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดถึง

ประสิทธิผลการจัดการศึกษาที่ยังไม่เป็นที่พึงพอใจ
เท่าที่ควร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัยที่
กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการ
วิจัยดังนี้

1. เพื่อทราบการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 9
2. เพื่อทราบประสิทธิผลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผน
กลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผล ของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดในการ
วางแผนกลยุทธ์ของกลิกแมน กอร์ดอน และ รอสกอร์
ดอน (Glickman, Gordon and Ross-Gordon: 2010,
228-230.) ที่กล่าวถึงกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ว่า
ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดปรัชญา
ขององค์กร (Identify Common Beliefs) 2) การ
กำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร (Identify the
Organization's Vision) 3) การกำหนดพันธกิจ
(Identify the Organization's Mission) 4) การสร้าง
นโยบาย (Formulate Policies) 5) การวิเคราะห์
สิ่งแวดล้อมภายนอก (Conduct External Analysis)
6) การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายใน (Conduct Internal
Analysis) 7) การกำหนดเป้าประสงค์หลัก (State
Objectives) 8) การพัฒนาและวิเคราะห์กลยุทธ์
ทางเลือก (Develop and Analysis Alternative
Strategies) และ 9) การออกแบบแผนปฏิบัติการ
(Design Action Plans) และ ประ ส หิ ทิ ผล ข อ ง

สถานศึกษาตามแนวคิดของครีทเนอร์และคินิคกิ
(Kreitner and Kinicki: 2006, 517-518.) ซึ่งให้แนวคิด
การนำรูปแบบการวัดประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยมี
แนวคิดพื้นฐาน 4 ประการได้แก่ 1) การบรรลุ
วัตถุประสงค์ (Goal Accomplishment) 2) การได้มา
ซึ่งทรัพยากร (Resource Acquisition) 3) กระบวนการ
จัดการภายใน (Internal Process) และ 4) การเลือกกล
ยุทธ์สร้างความพึงพอใจ (Strategic Constituencies
Satisfaction)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย
โดยวิธีการศึกษาจากเอกสาร ตำรา บทความ วิทยุ
ข้อมูล ตำราเรียน วารสาร เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง รายงาน
ก า ร วิ จ ย ว ร ร ณ ก ร ร ม ที่ ก ี ย ข อ ง
กับการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารและประสิทธิผลของ
สถานศึกษาเพื่อนำมาจัดทำโครงร่างงานวิจัยแล้วจึง
เสนอโครงร่างต่อภาควิชา เพื่อขอความเห็นชอบ และ
อนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้
ดำเนินการจัดสร้างเครื่องมือและนำเครื่องมือที่สร้างขึ้น
ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์
ตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
ข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ตอบข้อคำถาม
ของการวิจัยได้ แล้วจึงนำไปเก็บข้อมูลจากสถานศึกษาที่
เป็นกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ในระเบียบวิธีวิจัยหลัง
จากนั้นนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ แปรผล
ตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานการวิจัย เป็น
ขั้นตอนของการจัดทำรายงานการวิจัยนำเสนอ
คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ
ความถูกต้อง ทำการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่
คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ เพื่อ

นำมาจัดทำเป็นรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อ
บัณฑิตวิทยาลัย เพื่ออนุมัติจบการศึกษา

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9
จำนวน 61 แห่ง ประกอบด้วย สถานศึกษาในจังหวัด
สุพรรณบุรี จำนวน 32 แห่ง และจังหวัดนครปฐม
จำนวน 29 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9
จำนวน 56 แห่ง ซึ่งได้มาโดยการประมาณขนาดกลุ่ม
ตัวอย่างโดยตารางเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and
Morgan: 1970, 608.) แล้วเลือกตัวอย่างโดยใช้วิธีการ
สุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random sampling)
จำแนกตามจังหวัด โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. จำแนกสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ดังนี้ 1) สถานศึกษา
ในจังหวัดสุพรรณบุรี 32 แห่ง 2) สถานศึกษาในจังหวัด
นครปฐม 29 แห่ง

2. สุ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนสัดส่วน
ประชากรแต่ละจังหวัด ได้สถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง
จังหวัดสุพรรณบุรี 29 แห่ง จังหวัดนครปฐม 27 แห่ง

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 4 คน
ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน 2) รอง
ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน 1 คน
3) ครู 2 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับการวางแผนกล
ยุทธ์ตามแนวคิดของกลิกแมน กอร์ดอน และรอสกอร์
ดอน ประกอบด้วย 1) การกำหนดปรัชญาขององค์กร 2)
การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร 3) การกำหนดพันธกิจ
4) การสร้างนโยบาย 5) การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม
ภายนอก 6) การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายใน 7) การ
กำหนดเป้าประสงค์หลัก 8) การพัฒนาและวิเคราะห์กล
ยุทธ์ทางเลือก 9) การออกแบบแผนปฏิบัติการ

2. ตัวแปรตาม เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับประสิทธิผล
ของสถานศึกษาตามแนวคิด ของครีทเนอร์และคินิคกิ
ประกอบด้วย 1) การบรรลุวัตถุประสงค์ 2) การได้มาซึ่ง
ทรัพยากร 3) กระบวนการจัดการภายใน 4) การเลือก
กลยุทธ์สร้างความพึงพอใจ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ
แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว
ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ
รายการ (check list) จำนวน 5 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับ
1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษาสูงสุด 4) ตำแหน่ง/
หน้าที่หลัก และ 5) ประสบการณ์ในการทำงานตาม
ตำแหน่ง/หน้าที่หลัก

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการวางแผนกลยุทธ์
ของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของ กลิกแมน กอร์
ดอน และรอสกอร์ดอน (Glickman, Gordon and
Ross-Gordon)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของ
สถานศึกษาตามแนวคิดของครีทเนอร์และคินิคกิ
(Kreitner and Kinicki)

โดยแบบสอบถามตอนที่ 2 และ ตอนที่ 3 มีลักษณะ
เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ท
(Likert's Five Rating Scale: 1961, 55.)

การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

เพื่อให้เกิดความตรง และความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและนิยามตัวแปรนำมาสร้างและปรับปรุงเครื่องมือโดยการปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 2 เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่อง และตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย (content validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) โดยข้อคำถามของเครื่องมือมีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.8-1.0

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้เครื่องมือ (try out) กับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำนวน 8 แห่ง รวม 32 ฉบับ

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาคำนวณหาความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย (reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach: 1984, 160-161.) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) โดยค่าความเที่ยงของเครื่องมือ เท่ากับ 0.991

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำหนังสือที่บัณฑิตวิทยาลัยออกให้ นำส่งไปแต่ละสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยให้แต่ละสถานศึกษาส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์และในบางแห่งผู้วิจัยจะเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ความถี่ (frequency : f) และร้อยละ (percentage : %)

2. การวิเคราะห์ระดับการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation : S.D.) แล้วนำมัชฌิมเลขคณิตที่ได้ ไปเทียบกับเกณฑ์ ตามแนวคิดของของเบส (Best: 2006, 310)

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient)

ผลการดำเนินงานวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด 51 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 91.07 มีผลการวิเคราะห์ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 61.27 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 38.73 อายุ 51 ปีขึ้นไปมากที่สุดจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ

36.76 รองลงมาคืออายุ 31–40 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และอายุ 41–50 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 23.53 ที่น้อยที่สุดคืออายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 14.71 ระดับการศึกษาสูงสุด คือ ระดับปริญญาโทมากที่สุด จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 28.92 และระดับปริญญาเอก จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.41 ตำแหน่ง/หน้าที่หลักมีผู้ให้ข้อมูลเท่ากัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและรองผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน จำนวนกลุ่มละ 51 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และตำแหน่งครูจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ

50.00 ประสบการณ์ในการทำงานตามตำแหน่ง/หน้าที่หลัก คือ ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์ในการทำงาน 6–10 ปี มากที่สุด จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 26.96 รองลงมาคือ ประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 23.04 ประสบการณ์ 26 ปีขึ้นไป จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 19.61 ประสบการณ์ 16–20 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 11.27 ประสบการณ์ 21–25 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 10.30 และน้อยที่สุด คือ ประสบการณ์ 11–15 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 8.82

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวม

n = 51

การวางแผนกลยุทธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การกำหนดปรัชญาขององค์กร (X_1)	4.34	0.51	มาก
2. การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร (X_2)	4.43	0.50	มาก
3. การกำหนดพันธกิจ (X_3)	4.37	0.51	มาก
4. การสร้างนโยบาย (X_4)	4.38	0.52	มาก
5. การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอก (X_5)	4.28	0.55	มาก
6. การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายใน (X_6)	4.34	0.55	มาก
7. การกำหนดเป้าประสงค์หลัก (X_7)	4.36	0.54	มาก
8. การพัฒนาและวิเคราะห์กลยุทธ์ทางเลือก (X_8)	4.33	0.55	มาก
9. การออกแบบแผนปฏิบัติการ (X_9)	4.42	0.55	มาก
โดยภาพรวม (X_{tot})	4.36	0.47	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.36, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ใน

ระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อยดังนี้ การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร ($\bar{X}$ = 4.43, S.D. = 0.50) การออกแบบแผนปฏิบัติการ ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.55)

การสร้างนโยบาย ($\bar{x} = 4.38$, S.D. = 0.52) การกำหนดพันธกิจ ($\bar{x} = 4.37$, S.D. = 0.51) การกำหนดเป้าประสงค์หลัก ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.54) การกำหนดปรัชญาขององค์กร ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.51) การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายใน ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.55) การพัฒนาและวิเคราะห์กลยุทธ์ทางเลือก ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.55) และการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม

ภายนอก ($\bar{x} = 4.28$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.50–0.55 ลักษณะเช่นนี้แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9

ตารางที่ 2 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวม

n = 51

ประสิทธิผลของสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. การบรรลุวัตถุประสงค์ (Y_1)	4.37	0.53	มาก
2. การได้มาซึ่งทรัพยากร (Y_2)	4.40	0.49	มาก
3. กระบวนการจัดการภายใน (Y_3)	4.32	0.55	มาก
4. การเลือกกลยุทธ์สร้างความพึงพอใจ (Y_4)	4.35	0.53	มาก
โดยภาพรวม (Y_{tot})	4.36	0.46	มาก

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้าน

ตัวแปร	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_{tot}
X_1	.627**	.839**	.535**	.580**	.726**
X_2	.645**	.968**	.499**	.613**	.764**
X_3	.663**	.845**	.564**	.642**	.764**
X_4	.721**	.773**	.634**	.664**	.789**
X_5	.744**	.731**	.676**	.730**	.816**
X_6	.750**	.696**	.705**	.750**	.823**
X_7	.771**	.731**	.690**	.743**	.832**
X_8	.747**	.689**	.661**	.744**	.805**
X_9	.707**	.685**	.639**	.731**	.783**
X_{tot}	.801**	.869**	.705**	.780**	.892**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า พบว่าการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับมาก ($r_{xy} = 0.892$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารรายด้าน (X_1-X_9) กับประสิทธิผลของสถานศึกษาโดยภาพรวม (Y_{tot}) พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวก โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าอยู่ระหว่าง .726-.832

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาพิจารณาเพื่อให้ทราบสภาพที่แท้จริงของการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยผลคูณได้จากมากไปน้อยดังนี้ การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร การออกแบบแผนปฏิบัติการ การสร้างนโยบาย การกำหนดพันธกิจ การกำหนดวัตถุประสงค์หลัก การกำหนดปรัชญาขององค์กร การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายใน การพัฒนาและวิเคราะห์กลยุทธ์ทางเลือก และการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอก ตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ ปัจจุบันมีการแข่งขันทางด้านการศึกษามากขึ้น เนื่องมาจากจำนวนสถานศึกษาที่เพิ่มมากขึ้น จำนวนประชากรลดลงในทุกระดับอายุ เนื่องมาจากโครงสร้างประชากรที่คนไทยมีลูกน้อยลง ประชากรวัยเรียนจึงลดลง และผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อสถานศึกษาสูงขึ้น อีกทั้งปัจจุบันผู้ปกครองเล็งเห็นถึง

ความสำคัญของการศึกษามากขึ้นรวมถึงค่านิยมของสังคมที่สะท้อนออกมาว่าการศึกษาก่อให้เกิดโอกาสและต้นทุนทางสังคมที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้การที่ประเทศไทยเป็นประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนเพื่อที่จะแข่งขันกับประเทศสมาชิกอื่นๆ รวมทั้งมีแนวโน้มที่จะขยายจำนวนสมาชิกของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งประเทศที่จะเข้าร่วมล้วนแต่เป็นประเทศที่มีค่าดัชนีการพัฒนามนุษย์สูงและความก้าวหน้าทางการศึกษาสูงทั้งสิ้น ในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครองและนักเรียน และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้มีช่องว่างน้อยที่สุด โดยอาศัยกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ ซึ่งถือเป็นภารกิจสำคัญลำดับต้นๆ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการ เพราะถือเป็นบุคคลที่จะต้องกำหนดทิศทางของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนนั้นๆ รวมถึงสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการสร้างกระบวนการวางแผนกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาและคุณภาพของผู้เรียนให้สามารถรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันที่สูงขึ้นในอนาคต จึงทำให้การวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดาวัลย์ บุญเลิศ พบว่าการวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของรัฐจันทร์ ชัยชญา พบว่า การวางแผนกลยุทธ์ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษา กาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และยัง

สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญภา พนมแก พบว่า การวางแผนกลยุทธ์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้มาซึ่งทรัพยากร การบรรลุวัตถุประสงค์ การเลือกกลยุทธ์สร้างความพึงพอใจ และกระบวนการจัดการภายในตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด และองค์กรภายนอกคือสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) อย่างสม่ำเสมอด้วยเหตุนี้การดำเนินงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จึงอยู่ภายใต้มาตรฐานและหลักเกณฑ์ตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้วยเหตุนี้จึงทำให้สถานศึกษามีการวางแผนในการดำเนินงาน จัดระบบโครงสร้างใน การบริหารงานแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน มีความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรภายในสถานศึกษา ก่อให้เกิดประสิทธิภาพและส่งผลให้ทุกฝ่ายปฏิบัติงานได้คล่องตัวตามที่ได้รับมอบหมาย จนเป็นที่พึงพอใจต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนดังนั้นจึงทำให้ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของฐิตารีย์ ตรีเหรา พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอานวยพร สะอึ้งทอง พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิเชษฐ์ วาญวรรณ พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

3. การวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในเชิงบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะคล้อยตามกัน นั่นคือการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารมาก ประสิทธิภาพของสถานศึกษาก็จะมากตามไปด้วย ซึ่งตรงกับสมมติฐานของการวิจัย ในครั้งนี้ คือ การวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีความสัมพันธ์กัน เหตุที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าการวางแผนกลยุทธ์มีความสำคัญต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน เพราะการวางแผนเป็นการวางบรรทัดฐานในการปฏิบัติงาน เป็นแนวทางเพื่อมุ่งสู่ผลสำเร็จตามที่สถานศึกษาคาดหวัง ดังคำกล่าวที่ว่า “การวางแผนกลยุทธ์ที่ดีจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จ เกิดประสิทธิผลในองค์กร” ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมองภาพรวมของสถานศึกษา แล้วตั้งเป้าหมายเพื่อที่จะกำหนดทิศทางของสถานศึกษา สร้างขั้นตอนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนงาน โดยการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม ทั้งจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคของสถานศึกษา แล้วเลือกทางที่ดีที่สุดในการปฏิบัติงาน โดยใช้ทรัพยากรและปัจจัยต่างๆ ที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ จะเห็นได้ว่าขั้นตอนต่างๆ เหล่านี้ที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้ทำนั้นครอบคลุมภาระงานในทุกๆ ด้านของสถานศึกษาแล้ว เมื่อผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน เข้าใจงานตรงกัน จึงส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลของ

สถานศึกษามากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดาวัลย์ บุญเลิศ พบว่า การวางแผนกลยุทธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 4 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เป็นรายชั้นตอนและรายด้าน พบว่า การวางแผนกลยุทธ์ทุกชั้นตอนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนทุกด้าน

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีนโยบายให้มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ระดับสถานศึกษาที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษาธิการ อีกทั้งควรมีมาตรการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนของแต่ละสถานศึกษา

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรขับเคลื่อนนโยบายโดยมีมาตรการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนของแต่ละสถานศึกษา

3. สถานศึกษาควรรับนโยบายมาปฏิบัติโดยการจัดทำแผนกลยุทธ์อย่างเป็นรูปธรรมและนำไปสู่การปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ตามแนวคิดของนักการศึกษาท่านอื่นๆ

2. ควรศึกษาการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ

3. ควรมีการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนกลยุทธ์ของผู้บริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา

รายการอ้างอิง

ชัยยุทธ์ ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์. เจาะมาตรการแก้วิกฤติเศรษฐกิจ. กรุงเทพฯ: ร่วมด้วยช่วยกัน, 2543

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. “การวิจัย การติดตาม สภาวการณ์ครูรายจังหวัด (Teacher Watch) และการสร้างตัวแบบการพัฒนาครูที่ตอบสนองสภาวการณ์ และปัญหาในการทำงานของครู”. งานวิจัยโดยสถาบันรามจิตติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. “ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552–2561.” กรุงเทพฯ: สกศ., 2552

Best, John W. **Research in Education**. Englewood cliffs: Prentice-Hall Inc., 2006

Cronbach, Lee J. **Essentials of Psychological Testing**. New York: Harper and Row Publisher, 1984

Gibson, James L., John M. Ivancevich, and James H. Donnelly. **Organizations: Behavior structure and processes**. Boston, Mass: McGraw – Hill, Inc., 2000

Glickman, Carl D., Stephen P. Gordon, and Jovita M. Ross-Gordon. **Super Vission and Instructional leadership**. Boston: Pearson Education Inc., 2010

Kreitner, Robert and Angelo Kinicki. **Organizational Behavior**. Boston: McGraw-Hill, 2006

Krejcie Robert V. and Daryle W. Morgan. “Determining Sample Size for Research activities” Journal
for Education and Psychological measurement, No3, November, 1970

Likert, Rensis. **New Pattern of Management**. New York: McGraw-Hill, 1961